

SPRAWOZDANIE Z XXIII KONFERENCJI EUROPEJSKIEGO TOWARZYSTWA KRYMINOLOGICZNEGO 6–9 WRZEŚNIA 2023 R. – FLORENCJA (WŁOCHY)

Konrad BuczkowskiZakład Kryminologii INP PAN
ORCID: 0000-0002-3083-0393
e-mail: k.buczkowski@inp.pan.pl

Konferencja Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego odbyła się w dniach 6–9 września 2023 r. we Florencji (Włochy). Wydarzenie to było współorganizowane przez Università Degli Studi Firenze.

Tematem wiodącym XXIII Konferencji Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego był *Renesans europejskiej kryminologii*, co nawiązywało zarówno do rzeczywistego odrodzenia tej nauki na kontynencie europejskim, jak i miejsca samej konferencji.

Konferencja, prowadzona od jej początków w podobnej formule, jest miejscem spotkań kryminologów reprezentujących przede wszystkim państwa europejskie, ale z istotnym udziałem naukowców z innych części globu (głównie ze Stanów Zjednoczonych, a także państw azjatyckich: Japonia, Korea Południowa, Chiny oraz z Australia). W tym roku była to największa z dotychczasowych konferencji Towarzystwa, ponieważ – według informacji podanych przez organizatorów – zgromadziła ona 2150 uczestników (na konferencji w Maladze w 2022 r. było ich 1850), w tym kilkudziesięciuosobową grupę reprezentującą polskie środowisko kryminologiczne wywodzące się z większości krajowych ośrodków naukowych.

W trakcie obrad miały miejsce cztery sesje plenarne i 17 równoległych sesji warsztatowych, odbywających się jednocześnie w 29 salach. W trakcie każdej z sesji prezentowano od trzech do pięciu wystąpień zakończonych dyskusją jej uczestników. Łącznie odbyły się 473 sesje naukowe, na których przedstawiono 1882 prezentacje¹.

Nie sposób wymienić wszystkich zagadnień poruszanych w trakcie sesji panelowych, jednak warto wskazać, że dotyczyły one wszystkich problemów, którymi zajmuje się współczesna kryminologia, m.in. były to: zagadnienie migracji, handlu ludźmi, problematyka wykorzystywania seksualnego, przestępczość nieletnich i systemy odpowiedzialności nieletnich za czyny karalne, sprawiedliwość naprawcza, mediacja, problematyka zapobiegania przestępczości, zagadnienia dotyczące przestępczości ekonomicznej i przestępczości zorganizowanej, ze szczególnym uwzględnieniem cyberprzestępczości oraz terroryzmu (w tym grup przestępczych działających na terenie Włoch), wpływu pandemii COVID-19 na przestępczość, statystyki przestępczości oraz zagadnienia teorii kryminologicznych. Warto odnotować, że część sesji panelowych

1 R. Faria, *Conference report: EUROCRIM2023, Florence*, „Newsletter of the European Society of Criminology. Criminology in Europe” 2023, t. 21, s. 6–8; J.M. Tamarit-Sumalla, *Presidential Address*, „Criminology in Europe” 2023, t. 21, s. 4–5, <https://escnewsletter.org/storage/summaries/856a7e53-d341-4a27-8420-a68fb3e69774.pdf>.

poświęcono tematyce przestępczości osób starszych oraz więźniom w podeszłym wieku odbywającym karę pozbawienia wolności. Wydaje się, że – w związku ze starzeniem się społeczeństw państw europejskich – jest to jeden z tematów, który będzie zajmował coraz więcej miejsca w pracach badawczych kryminologów.

W ramach sesji plenarnych swoje wystąpienia przedstawili naukowcy zaproszeni bezpośrednio przez organizatorów. W otwierającym konferencję wystąpieniu przedstawicielka organizatorów Barbara Gualco omówiła aktualny stan rozwoju kryminologii we Włoszech (*Criminology in Italy: An Update*), natomiast Prezes Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego – prof. Klaus Boers (Uniwersytet w Muenster) – w wystąpieniu pt. *Criminological Life-Course Research* podsumował dotychczasowy stan wiedzy wynikający z tego rodzaju badań oraz znaczenie „drogi życiowej” w analizach przestępczości młodzieży.

Kolejna sesja plenarna pt. *Głosy z południowej Europy* obejmowała dwa wystąpienia: Georgii Zara *I see it feelingly! Understanding and assessing the risk of recidivism in sex offending. From Misconception to scientific evidence* (w tłumaczeniu: *Widzę to z uczuciem! Zrozumienie i ocena ryzyka recydywy w przestępstwach seksualnych. Od błędnego przekonania do dowodów naukowych*) oraz Fernanda Miró-Llinaresa (University Miguel Hernandez of Elche) *During the earthquake. Reasons for doing criminological research on what is changing while is changing*, w którym przedstawił potrzebę i celowość prowadzenia badań kryminologicznych nad zjawiskami społecznymi w procesie transformacji, w trakcie ich trwania, popierając swoje twierdzenia przykładami najnowszych badań koncentrujących się na wpływie rewolucji cyfrowej na klasyczne zagadnienia kryminologii.

Trzecia sesja plenarna dotyczyła problemów Azji i Ameryki (*Voices from Asia and America*), w trakcie której Jianhong Liu z Uniwersytetu w Macao w swoim wystąpieniu *Asian Criminology – the Concept and Paradigm* wskazał na różnice między podejściem do teorii kryminologicznych i badań naukowych powstałych i prowadzonych w krajach zachodnich a wzorcami przestępczości, prawem oraz polityką i praktyką wymiaru sprawiedliwości w krajach azjatyckich. Według prelegenta kluczowym wyzwaniem dla kryminologii jest rozwiązanie konfliktu między uniwersalnością teorii a różnicami kulturowymi, które są powszechnie obserwowane w różnych krajach i kontekstach. Jedną z odpowiedzi na to wyzwanie jest kryminologia azjatycka, która w ciągu ostatnich 14 lat stała się wpływową subdyscypliną kryminologii. Drugie wystąpienie dotyczyło Cesare’a Lombroso i jego niekwestionowanego wkładu w rozwój kryminologii. Dokonania Lombroso zostały przedstawione na tle czasów, w których żył, jego roli w zjednoczeniu Włoch oraz w okresie rządów faszystowskich. Była to również próba przypomnienia, zapomnianych już dzisiaj, niektórych osiągnięć Lombroso, jak też próba obalenia części mitów narosłych wokół osoby tego wybitnego naukowca (Paul Knepper *Cesare Lombroso and the Origin Story for Criminology*).

W ostatniej, zamykającej Konferencję, sesji plenarnej pt. *Voices from Central and Southern Europe* udział wziął Witold Klaus (Instytut Nauk Prawnych PAN), który zajął się zagadnieniem zinstytucjonalizowanej przemocy na europejskich granicach, w tym w szczególności granicach zewnętrznych Unii Europejskiej (Polska, Węgry i kraje bałtyckie). Przemoc ta skierowana jest przede wszystkim przeciwko migrantom o innym kolorze skóry, a także aktywistom próbującym pomóc ludziom próbującym dostać się na teren Unii i stanowi realizację koncepcji „twierdzy Europa” mającej ograniczyć liczbę migrantów przedostających się na terytoria państw należących do Unii Europejskiej (*State violence at European borders. Eastern perspective*). Drugą prelegentką była Giovanna Laura De Fazio (Università di Modena e Reggio Emilia), która w wystąpieniu *Understanding Gender – Based Violence and Sexual Harassment in Academia* przedstawiła zjawisko przemocy ze względu na płeć i molestowania seksualnego w środowisku akademickim.

Europejskie Towarzystwo Kryminologiczne w trakcie swojej dorocznej konferencji wręcza przyznaną przez siebie nagrodę za szczególnie wkład w rozwój myśli kryminologicznej. Tegorocznym laureatem nagrody został 82-letni prof. Uberto Gatti z Università degli Studi di Genova (Włochy) za jego ponad 40-letni wkład w rozwój kryminologii.

Nagroda Towarzystwa dla młodego kryminologa (Young Criminologist Award) przyznana została Jakubowi Drápalowi (Institute of State and Law of Czech Academy of Sciences) za jego oryginalny i krytyczny artykuł na temat „wielokrotnych przestępców” (*Sentencing Multiple Conviction Offenders*)

opublikowany w „European Journal of Criminology” w roku 2023². Natomiast nagrodę ESC Early Career Award przyznawaną za wybitne osiągnięcia naukowe europejskich kryminologów na wczesnym etapie kariery otrzymała Anna Sergi (University of Essex).

Nagroda European Journal of Criminology Best Article of the Year Award została przyznana ex aequo: Alberto P. Chrysoulakisowi (Malmö University) za artykuł *Morality, delinquent peer association, and criminogenic exposure: (How) does change predict change?*³ oraz Leonidasowi Cheliotisowi (The London School of Economics and Political Science) za artykuł *Depression and repression: Global capitalism, economic crisis and penal politics in interwar Greece*⁴.

Nagrodę ESC Book Award otrzymała książka *Assessing the Harms of Crime: A New Framework for Criminal Policy* (Oxford University Press 2022), autorstwa Victorii A. Greenfield (George Mason University) i Letizii Paoli (KU Leuven Faculty of Law and Criminology)⁵. W ocenie jury praca ta stanowi przełomowy wkład w rozwój badań kryminologicznych w dziedzinie, której poświęcono dotychczas niewiele uwagi zarówno na poziomie teoretycznym, jak i empirycznym.

Ponadto Walne Zgromadzenie Członków Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego dokonało wyboru kolejnej przewodniczącej Towarzystwa w osobie prof. Michele Burman z Uniwersytetu w Glasgow.

Kolejna – XXIV – Konferencja Europejskiego Towarzystwa Kryminologicznego odbędzie się w dniach 11–14 września 2024 r. w Bukareszcie (Rumunia).

Bibliografia

Literatura:

- Chrysoulakis A.P., *Morality, delinquent peer association, and criminogenic exposure: (How) does change predict change?*, „European Journal of Criminology” 2022, 19(2), s. 282–303, <https://doi.org/10.1177/1477370819896216>.
- Cheliotis L.K., *Depression and repression: Global capitalism, economic crisis and penal politics in interwar Greece*, „European Journal of Criminology” 2022, 19(3), s. 419–441, <https://doi.org/10.1177/14773708211053129>.
- Drápal J., *Sentencing multiple conviction offenders*, „European Journal of Criminology” 2023, 20(1), s. 142–160, <https://doi.org/10.1177/1477370821996903>.
- Faria R., *Conference report: EUROCRIM2023, Florence*, „Newsletter of the European Society of Criminology. Criminology in Europe” 2023, t. 21, s. 6–8.
- Greenfield V.A., Paoli L., *Assessing the Harms of Crime: A New Framework for Criminal Policy*, Oxford University Press, Oxford 2022.
- Tamarit-Sumalla J.M., *Presidential Address*, „Criminology in Europe” 2023, t. 21, s. 4–5, <https://escnewsletter.org/storage/summaries/856a7e53-d341-4a27-8420-a68fb3e69774.pdf>.

2 J. Drápal, *Sentencing multiple conviction offenders*, „European Journal of Criminology” 2023, 20(1), s. 142–160, <https://doi.org/10.1177/1477370821996903>.

3 A.P. Chrysoulakis, *Morality, delinquent peer association, and criminogenic exposure: (How) does change predict change?*, „European Journal of Criminology” 2022, 19(2), s. 282–303, <https://doi.org/10.1177/1477370819896216>.

4 L.K. Cheliotis, *Depression and repression: Global capitalism, economic crisis and penal politics in interwar Greece*, „European Journal of Criminology” 2022, 19(3), s. 419–441, <https://doi.org/10.1177/14773708211053129>.

5 V.A. Greenfield, L. Paoli, *Assessing the Harms of Crime: A New Framework for Criminal Policy*, Oxford University Press, Oxford 2022.